

08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 268

פרשת וישלח | זוגיות בריאה - מקור הברכה

מסי לרות אל הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 פתח דבר
- 3 כדור הארץ לאייל!
- 7 מעלת המסגרת המשפחתית
- 11 כדאי לקרוא בהבנה
- 14 נעלם מן האופק
- 17 זכות יוצרים - אסור לגזול!
- 18 בית עשיו לקש!
- 19 וסערה כקש תשאם
- 21 סוד המתכון - קלות ופיזור
- 22 ארך אפים
- 23 אלה תולדות עולם
- 24 תוכן הגלות
- 26 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

מוקדש לעילוי נשמת
רן דוד בן אילנה ז"ל
נלב"ע כ"ט אב התשפ"ב
ולחבריה להצלחת
משפחת הרצל הי"ד

מוקדש לעילוי נשמת
בן ציון בן לאה ז"ל
נלב"ע כ"ז אייר התשפ"ב
ולחבריה להצלחה בנשמות ורוחניות
ל דוד דוד הי"ד
ולכל משפ' מורחי הי"ד

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המוא"ר לארץ

התנסות והפצת ספרי מורינו ודיני הרב יורם מיכאל אבנ'ל זצ"ל

8771301 ת.ד. 345 נתיבות 08-37-40-200

office@h-l.org.il

www.hameir-laarets.org.il

08-649-9859 קו 'המאיר לארץ'

08-37-40-200

077-223-1130

המאיר לארץ

054-26-380-26 לקבלת 'רגע של אור'

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת וישלח

פתח דבר

שבני הזוג מלאים וגדושים עד אפס מקום ב'אור' גס ומנופח'...

'הרב' - אמר בנימין - 'בוודאי שזה נכון. אך הם לא אשמים! הם פשוט לא יודעים איך להתמודד עם הגאווה שלהם'...

'זה' נראה בעיניך תירוץ מתקבל? אם יש להם גאווה בעוצמה שכזו, הרי הם פוגמים בכל רגע שהם חיים! עם גאווה כזו קל לדבר לשון הרע, לבזות את הזולת, ללכת אחרי תאוות הלב, ולהיות שלמים עם המדות הרעות והגסות שבלב!

'הרב' איך אפשר להתמודד עם זה? **'צריך'** להתפלל להשם, לבכּוֹת ולבְּכּוֹת שמים וארץ: 'אנא השם, אתה יודע שאני מלא בגאווה בעוצמה נוראה, גאווה שגורמת לי לריב ולצער את בן הזוג.

רבנו של עולם, אתה יודע שכשלוּמדים תורה עם עוצמה כזו של גאווה, אזי מתחברים לסם המוות שבתורה, ואם כן בשעת לימודי אני מתחבר לסם המוות שבתורה.

הדלת נפתחה ובנימין נכנס. 'הרב, היום הגיעו 96 מכתבים'. הוא הושיט לי אותם, ואני התחלתי לקרוא... **במכתב** הראשון נפרש סיפור חיים קשה ומטלטל על בני זוג שלא מפסיקים לריב לרגע... במכתב השני מבקשת הכותבת סיוע בבחירת עורך דין לצורך קבלת מזונות... וכך מכתב רודף מכתב, ורובם הגדול עסק בבעיות שלום בית.

והמכתב האחרון, שהצלחתי לקרוא, המכתב ה-75, הגיע מאיזה איש אחד שסיפר שאחרי הגירושין הם חילקו ביניהם את הילדים, והילדים שברשותו נפלו לבעיות רגשיות קשות ואיזמות, דבר שגורם להם בעיות בחברה ובעיות עם עצמם, והוא לא מצליח לעזור...

'בנימין!' איזה מכתבים הבאת לי? אני לא מסוגל לקרוא יותר!

'הרב!' אני לא אשם. אני רק הדוור, מה ששולחים אני מביא.

'בעיות' בשלום בית הן סימפטום של גאווה וגסות הרוח. הן מגלות

'בנימין, אני לא מסוגל לקרוא יותר! הלב שלי נקרע מצער ורחמים!¹ אני מוכרח ללמוד! פתחתי את הספר, והתחלתי ללמוד, ובסופו של דבר יצאה חוברת, והנה היא לפניכם...

רבנו של עולם, רחם עלי, מה יצא לך מכך אם עוד יהודי ישרף בגיהנום, מה יצא לך אם אהיה נע ונד אלפי שנים בעולמות של תוהו, אנא, אב רחמן, זכה אותי עוד בימי חיותי לשלום בית אמיתי ובכך אזכה להזדכך ולהיטהר מגאותי...

מעין החכמה

הקודמת ששאלתי זאת היתה לפני שנתים. בכל אופן, שוב יצאתי מהרב בפחי נפש...

מרוב האהבה הגדולה שהיתה לי לרב ורצוני העצום לשהות במחיצתו, לא היתה לי הרבה סבלנות להמתין, וכבר כעבור בקושי שלשה חדשים שוב הגעתי לנתיבות כדי לשאול את אותה שאלה.

הגיע תורי, נישקתי את ידו הקדושה של הרב, ועוד לפני שהספקתי להוציא איזה מילה מהפה, בעוד שהרב אוחז בידי הוא כאילו נרדם למשך כשתי דקות שנדמו בעיני לנצח, ופתאום פתח את עיניו ואמר לי: 'עכשיו הגיע הזמן, אתה אברך מצויין, ברוך הבא', והפנה אותי להסדיר את ענין הרישום לכולל במשרדי הישיבה. כמובן, לא היה קץ לאושרי.

בחסדי ה' זכינו לעבור לנתיבות ונכנסתי ללמוד בכולל של הרב. אני הייתי מאושר מאוד מהצעד הזה, אך לאשתי המעבר מירושלים לנתיבות היה קשה מאוד. לכן בתקופה הראשונה למעבר, בכל פעם הענין הזה היה עולה על הפרק והיו נוצרים בינינו כל מיני ויכוחים ואי נעימויות, עד שביום ששי אחד זה ממש 'התפוצץ' ולצער נוצרה מכך מריבה שאתה נכנסנו לשבת.

בליל שבת לאחר התפילה, עברתי דרך הרב כמו שאר המתפללים כדי להתברך

1. לאחר פטירתו של אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זי"ע"א, התאספו פעם מספר אברכים יחד, וכל אחד סיפר כיצד הוא זכה להתקרב לרב.

וכך סיפר אחד האברכים: תודה לאל, מהיום הראשון שזכיתי לראות ולשמוע את הרב, הרגשתי אהבה גדולה אליו במדה שלא ניתן לתאר.

באותו זמן עדיין לא הייתי נשוי. הייתי בא בקביעות לשיעורו הקבוע של הרב בימי שני באשדוד, וכל כך שמחתי מכל שיעור שאני זוכה לשמוע, עד שממש השתוקקתי לעבור לגור בנתיבות וללמוד בכולל של הרב וכך לזכות לראות ולשמוע אותו מדי יום ביומו. ניגשתי לרב והבעתי בפניו את משאלת לבי, אך לאכזבתי הרבה הרב אמר לי שעוד לא הגיע הזמן וקודם כל שאתחנן.

כעבור כשנתים ברוך ה' התחנתני, בהתחלה התגוררתי בירושלים, ואז שוב הגעתי לרב כדי לשאול אותו אם אוכל כבר לזכות לבוא לגור בנתיבות וללמוד אצלו בכולל. המתנתי בתור בסבלנות, וכשהגעתי לרב, עוד לפני שהספקתי לפצות את פי ולומר מילה, הרב אמר לי: 'עוד לא הגיע הזמן'...

נדהמתי איך הרב ידע שזה בדיוק מה שאני רוצה לשאול אותו, הרי הפעם

מסילות אל הנפש

פרשת וישלח - כדור הארץ לאייל!

כדור הארץ לאייל!

'אתה' לא מתבייש, הורדת לי את הלב;
הייתי בטוח שקרה לך משהו.

'הא.' לא. לא קרה לי כלום, פשוט
חלמת'...

'חלמת' - התפלא שי. 'בשמים
בצהרים? על מה?'

ואייל סיפר:

שבוע שעבר היתה שבת חופשית,
ואחותי הביאה מהספריה ספר
מתח עב כרס. ואני לא עמדתי בנסיון
והתיישבתי לקרוא...

'מה' אומר לך' - המשיך אייל וסיפר -
'גבור הספר הוא איזה איש אחד,
שניחון בכחות גוף ונפש עצומים,
והצטיין בקור רוח, נחישות ומקוריות...
ובכח התכונות הללו הוא הצליח

שי נכנס למסדרון הפנימיה והחל לצעוד,
לאחר הליכה קצרה הגיע לדלת חדרו.
הוא נקש קלות על הדלת, ונכנס פנימה.

על אחד מהכסאות ישב אייל, חברו
לחדר, ועיניו בוהות בחלל...

שי הפריח בחלל החדר: שלום אייל. מה
נשמע?

אך שום תגובה לא נצפתה מכיוונו
של אייל.

שי קלט שמשוהו לא תקין... פנה שוב
לאייל ושאל: מה נשמע אייל?

שי עמד מול פניו של אייל וקרא בקול:
כדור הארץ לאייל!

שריד קל זע בפניו של אייל. לאחר
רגע התייצב מבטו של אייל.
'שי! מה נשמע! מתי הגעת?'

מעין החכמה

ואמר מילים טובות, אותי הרב 'העביר' הלאה
בלי להגיד אף מילה, ופניו היו רציניות אף יותר
מאשר בליל שבת. ושוב ידעתי והרגשתי בלבי
שזה בגלל שעדיין אני מחזיק במריבה עם אשתי.

בשבת בצהרים ישבנו אני ואשתי ודיברנו על כל
המצב, וברוך ה' הדברים הסתדרו וחזר
השלום לבית. לאחר מכן הלכתי להתפלל מנחה
של שבת עם הרב, והפעם כאשר עברתי דרך הרב
לאחר התפילה, הרב לחץ את ידי בחמימות
והאיר לי פנים וסימן לי בידו כאומר: 'סוף סוף...'

מהרב בברכת 'שבת שלום', אך בעוד שלכל
אחד מהמתפללים הרב האיר פנים ואמר כמה
מילים טובות ושלח אותו שמח ומלא חיות,
כשאני הגעתי לרב, הרב 'העביר' אותי הלאה
ללא אומר ודברים, ולא האיר לי פנים כלל.
היה ברור לי שזה בגלל המריבה שלי עם אשתי.

הגעתי הביתה. סעודת ליל שבת עברה בלי
הרבה מצב רוח, והמריבה נותרה כפי
שהיתה. בשבת בבוקר לאחר התפילה שוב עברתי
דרך הרב, ושוב, בעוד שלכולם הרב האיר פנים

השלם - 'כח ללא גבול, קור רוח ואומץ
לבי' - תכונות המביאות לאדם תהילה
ופרוסום. וכשאני מהרהר בדמות הזו, אני
מרגיש שמהוה בתוכי קם לתחייה...

עיני של שי יקדו פיקוד אש, והוא
הביט באייל במבט חד וחרוף...
אייל השפיל את ראשו במבוכה. 'אתה
כועס עלי?' שאל.

'לא' חלילה! אני לא כועס, אבל אני
מרחם!

'מרחם?' - צליל של מורת רוח נשמע
בקולו של אייל. 'למה?'

'אתה' טובע בקש, ואני לא ארחם עליך?

'אני' לא מבין! איפה אתה רואה קש?
אתה מדבר גבוה מדאי!

'אני' אסביר.² אך לפני כן נשאל שאלה'...

להתגבר על עשרות אויבים (שכולם היו
לוחמים מיומנים וחמושים...), להכניע את
כחות הַרְשָׁע ולהציל מדינה שלימה'...

'ומאז' - המשיך - 'נולד בלבי רגש
ההערצה לדמות הזו. ומדי
פעם, דמותו צצה ועולה במחשבת.
ואני יושב ומהרהר בה'...

'אני' לא מבין' - אמר שי. 'זו דמות
אמיתית?'

'לא'. הדמות הזו היא פרי רוחו של
הסופר.

'אז' את מי אתה מעריץ?! את הדמיון
של הסופר?'

'אתה' יודע' - אמר אייל - 'עכשי
כשאתה שואל, אני חושב
שהסיבה שנקשרתי אל הדמות הזו כל כך,
כי הדמות הזו מייצגת בעיני את האדם

מעין החכמה

והיה לו סופר מהיר שניהל את כל
חשבונותיו בחריצות וביושר, ודוחק הפרנסה
אילצו לסבול בדומיה את שגינותיו של
אדוניו.

האיש הכריחו לחלוץ לו את נעליו כדרך
העבדים, לשאת את בגדיו לבית
המרחץ כדרך המשרתים ולנופף עליו במניפה
בימי הקיץ החמים...

בסוף החודש היה מעניק לו שכרו בבזו
ורוטן: 'קח את המעות שלא עמלת
בהן, לך ואכול לחם חסד'...

2. שי התחייב לאייל שהוא יסביר. ואנו
מצפים לשמוע את ההסבר שלו. אך
עד שנשמע את ההסבר נספר סיפור.

סיפר הגאון הרב שלום מאיר ולך שליטי"א
(יוסף דעת - יום הכיפורים, עמוד 125), וז"ל:

הגה"ק רבי יוסף משאש זיע"א מתלמסאן
סיפר לקהלו סיפור ששמע מתלמיד
חכם, למה הביאה הגאווה את בעליה.

בסאלוניקי היה יהודי עשיר, שרוחו היתה
גסה עליו מאוד, עד שגם
בני ביתו לא יכלו לסבול את גאותו.

מסילות אל הנפש

פרשת וישלח - כדור הארץ לאייל!

לא נמצא דבר. אבל מבקש הייתי שיוסר כל ספק מלבנות כולם. התסכים לתת יד להסרת הספק?!

'ודאי!' קרא הערבי.

'ובכן, חיפשו על גופך ובבגדיך, והעלו חרס בידם. לא נותר אלא לבדוק האם בלעת את המרגלית. ודאי תסכים שניקחך לבית החולים, ינתחוך ויבדקו בבני מעיך. אם תימצא המרגלית - תוחזר לבעליה, ואתה - דיך בצער הניתוח. רק את מחירו תשלם, כיון שאתה גרמת לעצמך!'

'אבל אם המרגלית לא תימצא' - נשא המושל את קולו - 'יאלץ הסוחר המעליל לשאת בכל הוצאות הניתוח והריפוי, עד שתחלים כליל!'

חוויו פניו של הערבי, והתחנן שלא ינתחוהו.

'מדוע,' רעם קולו של המושל, 'ננתח, ויובהר הענין!'

החל הערבי לרעוד והודה בגניבה. אף הראה היכן טמן את המרגלית, בקפל נסתר שבבגדיו. מיד הושבה המרגלית לבעליה, והערבי נידון למאסר. עתה קרא המושל לסופר הודה לו בחוסר על עצמו המחוכמת, אחר שאל לסיבת בואו.

אמר הסופר: 'הובאתי על כרחי להישפט לפניך משפט צדק!'

תמה המושל, ושאל: מי תובע אותך?

הסופר השיב: המעביד שלי. אך מכיון שאין מכבודו לבוא ולהדיין עמי, שלח את בניו שייצגו אותו.

בני הסוחר סיפרו למושל את אשר עשה הסופר לאביהם.

'מה בפיך?' שאל המושל.

היה הסופר נוטל שכרו כדי לפרנס את משפחתו, והיה קורא על עצמו: 'טוב אַרְחַת גֵּרַק ושלוה שָׁם', למרות שהיא באה, 'משור אָבוּס וְשָׁנָה בו'...

ביום שָׁרַב אחד עלה בדעתו של האדון הגאה לשגר את סופרו אל המעיין, למלא כד במים צוננים ולרחוץ את רגלי אדונו... לא אמר הסופר דבר, כבש את כלימתו והלך. תור ארוך השתרך לפני המעיין, והוא התקדם לאיטו. לבסוף מילא את כדו ושב אל אדונו. והלה, ללא בושה, החל לצעוק עליו ולבוזתו: 'עצלן שכמותך! כמה זמן לוקח להביא כד מים?!... ומרוב כעסו הרים עליו יד וסטר על לחיו. בכך גדש את הסאה.

הרים הסופר את הכד וניפצו על ראש אדונו, והמים זלגו על ראשו והתערבו בדמו, נטפו על בגדיו ועל שטרותיו. זעק הגביר חמס, וציוה למשרתיו לאסור את הסופר המתמרד. יצא רץ בהול להביא את הרופא, והוא חבש את ראשו של הגביר במשחות וברטיות. ואת הסופר הוליכו למושל העיר להישפט בפניו.

כשהגיעו ללשכת המושל, לא יכול היה להתפנות אליהם, כי עסוק היה בחקירת ערבי אחד, שסוחר מרגליות האשימו בגניבת מרגלית יקרה ובעלת ערך רב. הערבי הכחיש זאת בנמרצות, ובחיפוש מדוקדק לא נמצא דבר. עמד המושל ופטרו מחֶסֶר ראיות, אבל הסופר, שעמד שם והאזין לתביעת הסוחר, נוכח בצדקתו, שכן 'ינכרים דברי אמת'. מיהר וכתב דבר מה בפתק, קרא לאחד מעבדי המושל ואמר לו: 'תן את הפתק לאדונך!'

הציץ המושל בפתק, הרים את גבותיו בתמיהה וחיוך הזדקר בקצות שפתיו. פנה אל הערבי ואמר לו: 'אתה טוען כי חף מפשע אתה, ואך עלילת שוא טפלו עליך. בחיפוש על גופך ובבגדיך

ריחני, והלך לבית המושל... כשהגיע, נכנס בגב זקוף, עמד לפני המושל ותבע למצות את הדין עם הסופר, האוכל כל השנים לחם חסד, ולבסוף ניפץ כד מים על ראש הבור שממנו שטה.

'ואתה, מה בפיך?' שאל המושל את הסופר.

'הבאתי את עדי, אמר הלה והצביע על שְׁנַיִם שבאו עמו.

'מעולם לא ראינום', אמרו הסוחר ובניו.

'ודאי' - אישר הסופר - 'אבל שלשום שוחחתי עם בני מעבידי, והם אישרו בפני שכל דברי אמת, וְשְׁנַיִם אלו עמדו מאחורי הכותל, שמעו כל מילה והעלוה על הכתב!'

מסרו הַשְּׁנַיִם את עדותם, ופני העשיר חפו...

נוכח המושל בחכמת הסופר ומינהו ליועצו. עלתה קרנו מיום ליום, והעשיר לא יכל היה לשאת זאת. ביהירותו מכר את כל אשר לו בחצי מחיר ועקר לעיר אחרת. מצבו הלך והדרדר, עד שמת מר נפש וחסר כל...

ולעניינו:

האדם מורכב משני חלקים, מדמות עצמו האמיתית ומדמות עצמו המרומה. הדמות האמיתית היא עצמו, והדמות המרומה היא המסכה.

ישנם הרבה אנשים שכשהם הולכים בין הבריות הם עוטים על עצמם את המסכה - כשהם הולכים בין הבריות הם חייכים, סבלנים ומאירי פנים, בעלי חסד ובעלי צדקה. ואם הם זכו להיות מלומדי תורה, הם יודעים לשבח ולפאר את תבריהם על כל סברה טובה, על כל 'חבורה' מוצלחת...

הסופר פתח פיו וסיפר על מסכת ההתעללויות וההשפלות שעבר.

'שקר', קראו הבנים, 'עלילה זדונית ומרושעת היא!'

'אכן', אמר המושל, 'גם אני מכיר את אביכם, אדם עשיר ונכבד הוא עד מאוד!'

'תן לי זמן שלשה ימים', אמר הסופר, 'ואביא על כך עדים. ואם לא, אענש בכפליים - על הכאת מעבידי, ועל העלילה שטפלתי עליו.'

ראה המושל את חכמתו והסכים לדבריו, כשהוא תוהה בלבו, מהיכן ימציא לו עדים. שבו הבנים אל אביהם, ונשאלו מה עונש קיבל הסופר. אמרו: 'נשא חן בעיני המושל וכיבדו כבוד גדול. סיפר שהתעללת בו בעריצות, והודיע שיביא עדים בתוך שלשה ימים.'

'מאין ישיג עדים' - גיחך העשיר - 'הן בעוד שלשה ימים אתייצב בעצמי לפני המושל, וככל אשר אומר לו יעשה בסופר!'

למחרת היום בא הסופר אל בני העשיר וידבר אתם דברים היוצאים מן הלב. אמר:

'איך הכחשתם בפני המושל את גאותו של אביכם, את השתררותו עלי ואת התעללותו בי. האם לא ידעתם כי כל דברי אמת וצדק, כי דיכאני עד עפר והכפיש כבודי לאפר!'

ענו ואמרו: 'אמת בפיך, ומי כמונו סובלים משחצנותו ומרודנותו. אבל אבינו הוא, וממנו פרנסתנו, ואיך נוכל להעיד כנגדו?'

משך בכתיפו והלך.

ביום השלישי, לבש העשיר את מיטב מחצלותיו, השפריץ על עצמו בושם

מעלת המסגרת המשפחתית

זכה יעקב אבינו לראות את מלאכי השרת, 'מְלֹאכֵי אֱלֹהִים', עולים ויורדים בסולם.

אך עם כל המעלה העצומה שיש בזה, מדגישה התורה ומספרת שכל המראות הללו היו אך ורק בחלום ולא במציאות ממש.

לעומת זאת, כעבור עשרים שנה, כאשר יעקב יצא עם משפחתו

מבית לבן והלך לארץ ישראל, בדרכו שוב ראה מלאכי שרת, 'מְלֹאכֵי אֱלֹהִים', וכמו שנאמר: **'וַיַּעֲקֹב הֵלֵךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מְלֹאכֵי אֱלֹהִים. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר**

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א אמר (אמרי נועם, ויצא - מאמר ה), וז"ל:

כאשר יצא יעקב מבאר שבע והלך לחרן, עצר בבית אל, **'וַיִּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשְּׁמַשׁ'** (בראשית כה, יא)... ושם, באותו לילה, הוא זכה לחלום חלום קדוש ונורא. חלום שהתורה הקדושה כתבה אותו. וכך נכתב:

'וַיַּחְלֹם וַהֲגֵה סֹלֶם מִצֵּב אֶרְצָה וּרְאִשׁוֹ מִגֵּיעַ הַשְּׁמַיְמָה וַהֲגֵה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עֲלֵימָם וַיִּרְדּוּ בּוֹ' (שם פסוק יב) - והיינו שבמעמד זה

מעין החכמה

המסכה שלנו. וכשהקב"ה יראה אותנו עם המסכה הוא יכניס אותנו ישר לגן עדן...

והכופרים הללו לא יודעים שהקירות של הבית הם העדים עצמם. ביום הדין, הקירות של הבית עצמם יעלו ויעמדו לפני הקב"ה ויספרו על כל הגה, על כל מבט פנים, על כל התנהגות...

והאמת, שהסיפור למעלה נגמר טוב יותר. שם העשיר נפטר ובכך נפטר מן היסורים. אבל כאן, היסורים רק מתחילים...

ונביא את לשון הגמרא הקדושה (תגיגה טז): שמא תאמר מי מעיד בך? **אבני ביתו וקורות ביתו של אדם הם מעידים בו!** שנאמר: **'כִּי אָבָן מִקִּיר תִּזְעַק וְכַפִּיס מִעַץ יַעֲנֶנָּה'** (חבקוק ב, יא)...

אך, כשהם חוזרים לביתם, אל האשה והילדים, כבר בכניסה לבנין הם שולפים את המסכה מפניהם ומניחים אותה בלובי, והדמות האמיתית מתגלית...

חיה רעה, אכזרית וטורפת, מבזה ומשמיצה, חסרת לב, רגש ורחמים... גועל נפש של אדם!

ומשמים מרחמים עליהם שלא יאבדו לעד, לנצח נצחים. שלא יצאו חייבים ביום הדין האיום והנורא, **ומזמינים להם לקרוא ולשמוע תכנים העוסקים בשלום בית...**

אך הם דוחים את ההזדמנויות הללו שוב ושוב...

'מאין' הקב"ה ישיג עדים' - הם מגחכים - 'אחרי הפטירה אנו נלבש שוב את

במעלה, עד שניתנה לו רשות להשתמש במלאכים כרצונו...

ויעקב שקיבל רשות, קורא להם ואומר: מלאכים בואו רגע, אני צריך שתעשו בשבילי שליחות, יש לי 580 בעלי חיים, פרות כבשים גמלים, שאני רוצה לשלוח לאחי עשיו כדי לרצותו.

ולכן, אני מבקש מכם מלאכים יקרים, עזבו לרגע את תפקידכם בשמים, לבשו בבקשה בגדים של רועי צאן ובקר, חבשו לראשיכם כובע בוקרים אמיתי מעור, נעלו מגפים מגושמות... ובבקשה, אל תשכחו לקחת עמכם חבל פלצור עבה וחלילים... וקחו את הבעלי חיים הללו לעשיו!

וכמו שפירש רש"י הקדוש (בראשית לב, ד): 'וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל-עֵשָׂו אָחִיו' - מלאכים ממש!³

רָאם מַחְנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵים" (שם לב, ב-ג).

מדגישה התורה ומספרת שכל המראות הללו היו במציאות ממש פנים אל פנים.

הבדל נוסף: בפעם הראשונה, כאשר ראה יעקב אבינו את המלאכים בחלום הלילה, הוצרך שהקב"ה ישמור אותו מהם כדי שלא זיקו לו, כמו שנאמר: "וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו" (שם כח, יג), ומפרש רש"י שהכוונה היא שה' היה ניצב על יעקב לשומרו מהמלאכים שלא זיקו לו מחמת קנאתם (כמבואר בשפתי חכמים שם).

לעומת זאת, כשיצא מבית לבן, ונפגש עם המלאכים במציאות ממש, לא הוצרך כלל לשמירה מפניהם, כיון שלא היה להם שום כח להזיק לו.

ואדרבה, לא רק שיעקב לא ירא מהם, אלא, שהוא כל כך התעלה

מעין החכמה

ולכן כשאנו אומרים בתפילת שחרית, את המילים 'עזרת אבותינו', אנו צריכים לכוין במילת 'עזרת' **ששלת המלאכים הללו** 'מיכאל מלכאל שנדיאל' **הם עזרו לאבותינו בכח רצון העליון.**

ובספר עטרת ישועה להגה"ק רבי יהושע מדזיקוב זיע"א (פרשת וירא, ד"ה וירא אליו - אופן ה) כתב, ששלת האבות הם בסוד: ברך, ברכה, ברוך.

3. כתב המקובל האלקי רבי שמשון מאוסטרופולי זיע"א (ניצוצי שמשון - תחילת פרשת וישלח), וזתו"ד:

על המילים "וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים" (בראשית לב, ד), פירש רש"י: מלאכים ממש. וכתבו המקובלים שלשה מלאכים עזרו ליעקב (אסור להוציא את שמותם בפה), והם: 'מיכאל מלכאל שנדיאל, ושלת המלאכים הללו בגימטריא 677 כמנין המילה 'עזרת'.

וכל זמן שהם לא נשואים הם לא אדם!⁴

זוה לשון הזוהר הקדוש (אידרא זוטא,

האיזינו דף רצו ע"א - בתרגום לעברית):

'כל מי שלא נמצא בבחינת זכר ונקבה,

דהיינו שהוא לא נשוי, הרי הוא

נקרא 'חצי גוף' בלבד ולא גוף שלם,

ואין הברכה שורה בדבר פגום וחסר

אלא במקום שלם, וחצי דבר אינו

מתקיים לעולם ואינו מתברך לעולם.

ומכיון שבחלום הסולם יעקב אבינו

טרם זכה לשאת אשה

ולהעמיד בית לתפארת, לכן דרגתו

הרוחנית עדיין היתה חסרה, ומשום כך

עדיין לא היה ראוי לראות את

וצריכים אנו להבין: איזה שינוי התחולל

אצל יעקב אבינו בין מעמדו

ומצבו הרוחני בחלום הסולם, שאז הוא

היה ראוי לראות מלאכים אך ורק בחלום,

וגם אז הוצרך שה' ישמור אותו מפניהם

- לבין מעמדו ומצבו הרוחני כאשר יצא

מבית לבן, שאז הוא היה במדרגה כל כך

גבוהה לראות מלאכים במציאות ממש,

ולהשתמש בהם כבנער שליחיות?

התשובה לכך: לפי דברי חז"ל (יבמות סג.)

אדם שאינו נשוי אינו נקרא

כלל 'אדם', כמו שנאמר: "זָכַר וּנְקֵבָה

בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמֵם

'אָדָם'!" (בראשית ה, ב) - משמע שרק

שניהם יחד קרואים 'אָדָם'.

מעין החכמה

ואמר ראש הישיבה לתלמידו: 'אתה לא

מתנהג עם אשתך האלמנה כמו שצריך!"

שאלו האברך בתמיהה: 'הלא אני חי, למה

שתיקרא אלמנה?'

ענה לו ראש הישיבה: 'הלא החילוק בין אשה

שיש לה בעל לאשה שאין לה בעל, שאשה

שיש לה בעל היא פורקת את לבה בפניו על כל

ענין שמעיק לה. מה שאין כן אלמנה אין לה

ממי לבקש עזרה כשהיא צריכה לכך. ואשתך,

מאחר שאתה מתנהג עמה שלא כהוגן ושלא

כפי כבודה. הרי שגם היא מרגישה שאין לה

בעל כדי לפנות אליו כשצריכה לכך, לכן אשתך

נקראת אלמנה...' (אהל משה - שמות עמוד תקלט,

לגאון הרב משה יוסף שיינערמאן).

כי באברהם נאמר: 'יְהִי בְרַךְ אֶת-אֲבְרָהָם'

(בראשית כד, א). וביצחק נאמר: "הַבְּרָכָה

אֲחַת הוּא לְךָ אָבִי" (שם כז, לח). וביעקב נאמר:

"גַּם בְּרוּךְ יְהִי" (שם פסוק לג).

'ברך' ברכה ברוד' בגימטריא 'עזרת', בסוד:

'עזרת אבותינו'.

המשיך רבי שמשון וכתב: וזה מה שהתכוין

רש"י במילים 'מלאכים ממש', 'ממשי'

ראשי תיבות: 'מיכאל מלכיאל שנדיאל'...

4. הגאון הגדול רבי אברהם פאס זצ"ל (ראש

ישיבת תורה ודעת), קרא לאחד

מתלמידיו שלא כיבד את אשתו כמו שצריך,

ולפעמים גם ציער אותה ברוגז...

הסייעתא דשמיא. אולם אדם שזוכה לשאת אשה ולהביא ילדים קדושים לעולם, הרי הוא שלם באמת, בבחינת: 'כלי מחזיק ברכה', והמסגרת המשפחתית שלו מעניקה לו שמירה מופלאה ממש כחומה בצורה. לכן אדם צריך להשקיע כחות מרובים כדי לשמר את המסגרת המשפחתית שלו שלא תתמוטט חלילה. אדם מחוייב לעשות את כל אשר ביכולתו כדי לשמור היטב על השלום בית שלו עם אשתו היקרה...⁶ עי"ש באורך דברים נפלאים.

בבקשה, תנו לנו לנסות להיכנס לראש שלכם. בטח סיימתם לקרוא ואתם חושבים: 'נו, הוא רוצה לשכנע אותנו, שסולם העליה של האדם הוא 'שלום בית'. שעל ידי שאדם יזכה לחיות בשלום הוא יזכה לגילויים נוראים ונפלאים...

המלאכים במציאות ממש אלא רק בחלום, וגם אז הוזקק לשמירה מפניהם.

לעומת זאת, כאשר יצא מבית לבן, יעקב אבינו כבר זכה לשאת אשה ולהוריד לעולם את נשמותיהם הקדושות של שבטי"י אשר מהם יצאו כל זרע בית ישראל הקדושים, לכן דרגתו הרוחנית באותה שעה היתה נעלית פי כמה וכמה מזאת שהיתה לו בתחילת הפרשה, ומשום כך כבר היה ראוי לראות את המלאכים במציאות ממש, ולא הוזקק לשום שמירה מפניהם.⁵

דבר זה מלמדנו עד כמה עצום כחה של המסגרת המשפחתית. אדם רווק, עד כמה שיהיה קדוש, עדיין חסר הוא את השלימות, את השמירה, את הברכה ואת

מעין החכמה

יעקב (בראשית לה, ט), **וכתיב: "ויאמר אלהיים לישראל במראות הלילה"** (שם מו, ב)...

תרגום: בוא וראה, 'ויחלום', וכי יעקב הקדוש, שהוא השלם של האבות, התגלה עליו בחלום, ובמקום הקדוש הזה לא ראה אלא בחלום: אלא יעקב בזמן ההוא לא היה נשוי...

ואחר שבא לארץ הקדושה עם השבטים, ונשלמה להם עקרת הבית ואם הבנים שמחה, כתוב: 'וירא אלהיים אל יעקב, וכתוב: 'ויאמר אלהיים לישראל במראות הלילה'...

6. סיפר הגה"ק רבי יעקב קטינא זיע"א וקרבו העני, פרשת ויצא - ד"ה וייסק יעקב לרחלו, וז"ל:

[בספר השרשים (שורש א, ל, ס) לר' יונה אבן ג'אנח כתב (וכן הביא בשמו הרד"ק בספרו השרשים שורש א, ל, ס): ומן הענין הזה נאמר לאשה שמת בעלה 'אלמנה', מפני שאין לה יכולת לדבר ולריב עם אנשי ריבה...].

5. וזה לשון הזוהר הקדוש (ויצא דף קמט ע"ב): **תא חזי, ויחלום, וכי יעקב קדישא, דאיהו שלימא דאבהן, בחלמא אתגלי עלוי, ובאתר דא קדישא לא חמא אלא בחלמא. אלא יעקב בהוא זימנא לא הוה נסיב...**

ולבתר דאתא לארעא קדישא עם שבטין, ואשתלים להון עקרת הבית, ואם הבנים שמחה, כתיב: "וירא אלהיים אל

אבל אנחנו? איפה אנחנו! מה יעזור לנו שולם בית!

מה הוא חושב לעצמו לעבוד עלינו?

טוב, אז אנחנו שומעים. ולמענכם נעתיק את לשון הגמרא...

והוא עוד מעז להביא ראייה מיעקב אבינו, שזכה לגלויים נפלאים רק בגלל שהיה נשוי. נו, באמת, מה הוא ממציא! הסיבה שיעקב אבינו זכה לגלויים כי הכשיר את עצמו במשך שנים ארוכות לכך, על ידי תורה, קדושה ומסירות נפש...

כדאי לקרוא בהבנה...

בלא ברכה, דכתיב: "לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל-בֵּיתְךָ" (יחזקאל מד, ל).

בלא טובה, דכתיב: "לא טוב הַיּוֹת הָאֲדָם לְבַדּוֹ" (בראשית ב, יח).⁷

במערבא (בארץ ישראל) אמרי: בלא תורה, בלא חומה.

בגמרא הקדושה (יבמות סב): אמרו:

אמר רבי תנחום אמר רבי חנילאי, כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה.

בלא שמחה, דכתיב: "וְשִׂמְחַתְּ אֶתְּהָ וּבֵיתְךָ" (דברים יד, כו).

מעין החכמה

לאהוב את אשתו כגופו ולכבדה יותר מגופו...

7. צא וראה מה חסרונות מנו חכמינו ז"ל באדם שלא נשא אשה: 'שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא תורה, בלא חומה, בלא שלום'.

מה שאין כן אם נשא אשה, היא שיעוזרתו לאדם, מאירה עיניו ומעמידתו על רגליו.

ודאי, אדם שלא נשא אשה, אין בידו להעריך מה טובה מחסר הוא בנפשו. אדם הראשון לפני בריאת חוה, שמא ידע בחסרונו? ואילו יוצר בראשית מכריז עליו: אדם! דע לך, אתה לא טוב!

ורק הוא יתברך היודע מדת 'לא טוב' שבדבר...

סיפר רבינו ברוך מזיבוז' זיע"א שלאחר חופתו כנסוהו לחדר עם כלתו כנהוג בישראל, והתחיל לבכות כי איך יכול לאהוב דבר אחר חוץ מהבורא יתברך שמו...

ומרוב בכייתו נפל לארץ...

ונתגלה אליו סבו הקדוש, הבעל שם טוב, ואמר לו: 'בני, אל תפחד, הלא גם אברהם אבינו ומשה רבינו נשאו נשים, עולם כמנהגו נוהג' (עכ"ל).

ואם אברהם אבינו ומשה רבינו נשאו אשה, בוודאי שהם אהבו אותן אהבת נפש, אהבת אמת. וכפי ציווי התורה הקדושה (יבמות סב), שעל האדם

למרבית הפלא, דוקא האדם, שהוא נזר הבריאה ותכליתה, הוכתר בתורה בתואר: 'לא טוב', בעוד שיתר בעלי החיים, הסנאי על העץ, החיפושית על הקרקע, הדגים בים והפרפרים המרחפים, נושאים חן, כביכול, בעיני הקב"ה מיד עם היוולדם, וכפי שנאמר בסיום הבריאה: "וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד" (שם א, לא).

חכמינו ז"ל מעמידים קביעה זו בכל תוקף. וכך שנו חכמים: 'כל אדם שאין לו אשה, שרוי בלא שמחה, בלא טובה, בלא ברכה... בלא חומה. בלא תורה, בלא שלום'. כלומר, על פי השקפת התורה, אדם ללא אשה הוא 'מופרד' לגמרי. הוא אינו אדם! ונשאלת השאלה: מדוע נברא האדם 'לא טוב'?

בלא תורה, דכתיב: "האם אין עזרתי בי ותשיה נדחה ממני" (איוב ו, יג).⁸

בלא חומה, דכתיב: "נִקְבָה תְּסֹבֵב גְּבֶר" (ירמיה לא, כא).

רבא בר עולא אמר: בלא שלום, דכתיב: "וַיִּדְעַתְּ כִּי שְׁלוֹם אֶהְיֶה" (איוב ה, כד).

והנה ידיעת ההפכים אחת היא, וכל מי שנשוי זוכה לשמחה, לברכה, לתורה, לחומה ושלום.⁹

ונרחיב יותר:

בשיחה שמסר הגאון הרב עזריאל טאובר זיע"א (פרקי מחשבה - הבית היהודי, עמוד לו), אמר כך:

נאמר בתורה: "לא טוב היות האדם לבדו אֶעֱשֶׂה-לוֹ עֶזְרָא כַּנְּגֻדוֹ" (בראשית ב, יח).

מעין החכמה

יכולים לקבוע: השרוי בלא אשה - לעולם לא ישיג תורה!

9. אחר שאדם נושא אשה כדת משה וישראל, הוא נקרא נשוי. והנה, בחיי הנישואין ישנם שני מצבים: המצב הראשון שבו נפשם של שני בני הזוג מאוחדים ומחוברים יחד - והחי כד, זוכה שיתקיימו בו דברי הגמרא הקדושה. והמצב השני, שבו רק גופם גר באותו בית, אך נפשם מתקוטטת ללא הרף. והחי כד, יכול לחלום שיראה ברכה בימי חייו...

8. סיפר הגאון הרב י. נחום שליט"א (מבית ציון - עמוד קט), וז"ל: שאלני הגאון המקובל רבי ששון מזרחי זצוק"ל, מדוע דוקא בני מערבא אמרו השרוי בלא אשה שרוי בלא תורה? והוא מותיב לה והוא מפרק לה, לפי שהיושב ולומד תורה אינו אשם (אם הוא לא משיג כלום) לפי שחסרון אוריא דארץ ישראל המחכים אין לו, ומנין לו לדעת שחסרון אשה מונע ממנו הבנת תורה.

לפיכך באים בני מערבא (תושבי ארץ ישראל) שאין להם חסרון אוריא זו, והם

יתר על כן, התורה הקדושה מחייבת אותנו להינשא, ואי אפשר להיפטר מזה. **אין** האדם יכול לטעון כי יוכל לחיות בלי העזר, וכפי שכתב הב"ח (ריש חלק אבן העזר), וז"ל:

לפי שנמצאים קצת בני אדם מעלים בדעתם המשובשת, כיון דלטובתי עשה לי את העזר, כמו שנאמר: 'לא טוב היות האדם לבדו, אֶעֱשֶׂה־לוֹ עֵזֶר כְּנַגְדּוֹ'. **הנה, אין אני חפץ בטובה זו ואי אפשרי בה** (תרגום: ואין רצוני בה). כי לדעתו יותר טובה הוא כשישב בלא אשה, וממציא לו עזר בריע או אח, אשר נפשו קשורה בנפשו. ועל כן, **להוציא טעות זה מן הלב**, אמר, כי הוא יתברך היודע מה שהוא עזר, לא כמחשבת לבו של אדם הטועה בדעתו להמציא לו עזר כנגדו.

למדנו, איפוא, מדבריו של רבינו הב"ח כי רק האשה יכולה להוות 'עזר' לאדם, ובלעדיה הוא נשאר 'לבדו'. ויש להבין: מדוע לא טוב הוא אם ימצא האדם חבר כלבבו, אשר נפשו קשורה בנפשו? ... עיי"ש באורך.

ואלו לא השאלות היחידות שישנן בנושא הזה, **ואם היה ברצוננו להרחיב ולבאר היינו צריכים לכתוב ולכתוב ולכתוב...**

התורה כותבת כי התכלית היא: 'וְדַבַּק בְּאִשְׁתּוֹ' (שם ב, כד). אך עדיין הדברים אינם מחוורים דיים. ראשית, מה פירוש 'וְדַבַּק בְּאִשְׁתּוֹ'? לאיזו דביקות על האדם להגיע? ויתירה מזו, לא מצאנו בתורה לשון דביקות, אלא ביחס לבורא כל העולמים: 'וּבּוֹ תִדְבַּק' (דברים י, כ).

ואם כן, מהו הקשר בין דביקות בקב"ה לדביקות שהאדם נדרש להגיע אליה ביחס לרעייתו? שהרי רק בשניהם נוקטת התורה לשון זו.

וכבר השוה הזוהר הקדוש (זוהר חדש, חוקת דף סב ע"א) ביניהם: **'דכי בר נש נסיב איתתא, אתדבק בשכינתא'** (תרגום: כאשר האדם נושא אשה, הוא נדבק בשכינה)...

ביטויים רבים מובאים בחז"ל אודות השלימות הגדולה אותה קונה האדם על ידי הנישואין... ונשאלת השאלה מדוע הוא זוכה בעת נישואיו לדביקות בשכינה, ולמתנות כה רבות? מהו המיוחד בנישואין שמביאים לכל אלו? **זאת** ועוד, בברכה הרביעית של השבע ברכות אנו אומרים: 'והתקין לו ממנו בנין עדי עד', והנוסח הזה פלא, כיצד ניתן להבין שהקשר בין בני הזוג הוא קשר נצחי, 'עדי עד', והרי הם בשר ששנותיהם קצובות? ...

אך, מכיון שאין עתה הזמן לכך, נסתפק בתשובה הפשוטה: כך רצונו יתברך, שרק הנשוי יוכל להידבק בשכינה!...

ועתה נעבור לקושיא שרצינו להקשות, אך לפני כן עוד נביא הקדמה אחת...

נעלם מן האופק...

וכשתמו ימי ההריון, יצא הראשון "אדמוני פלו פאדרת שער ויקראו שמו עשו" (בראשית כה, כה).

המידע הבא שיש לנו על עשיו הן המילים: "ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה" (שם פסוק כז).

ולאחר מכן, כשעשיו היה בן 15, אירע מעשה מכירת הבכורה. וכך נאמר: "ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים, ויאכל, וישתה, ויקם, וילך, ויבז עשו את הבכורה" ¹⁰ (שם פסוק לד).

ושוב אנו מדלגים על 25 שנה, ויהי עשו בן ארבעים שנה, ויקח אשה, את יהודית בת בארי החתי, ואת בשמת בת אילן החתי" (שם כו, לד), נשים רעות וגרועות מאוד, כמו שנאמר: "ותהיין מרת רוח ליצחק וילרבה" (שם פסוק לה).

הפעם הראשונה שאנו נפגשים עם עשיו הוא מפגש בעילום שם. אנו עדיין לא יודעים את שמו, וגם הוא, למזלנו הרב, לא יודע את שמנו.

וכך נאמר: "ויתרצו הבנים בקרבה... ויאמר ה' לה שני גוים בבטנה ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר" (בראשית כה, כב-כג), ומבואר בהמשך הפסוקים, שהשני גוים' הללו הם עשיו ויעקב.

ולמרות שהם עדיין לא נולדו, הקויו אופי שלהם החלו כבר להתגלות...

וכך נאמר במדרש (בראשית רבה, פרשה סג - אות ו): כשהיתה רבקה עוברת על בתי כנסיות ובתי מדרשות היה התינוק (יעקב) מפרכס לצאת, וכשהיתה עוברת על בתי עבודת כוכבים היה התינוק (עשיו) רץ ומפרכס לצאת...

מעין החכמה

אך עשיו עונה לאביו בשלילה: אבא! אתה התחתנת בגיל 40, אז גם אני אתחתן בגיל 40! **זה** לשון רש"י (בראשית כו, לד): כשהיה בן מ' אמר, אבא בן מ' שנה נשא אשה, אף אני כן.

10. וכאן נעצור לרגע ונפליג על כנפי הדמיון: **יצחק** ורבקה יושבים ביחד ודנים, איך אפשר לעזור לעשיו להיות בן אדם? אולי כדאי להשיא לו אשה. והם ניגשים אל עשיו ומציעים לו אשה...

ואחר המפגש הזה, הוא מוזכר רק עוד פעם אחת, בסוף פרשתנו. ולאחר מכן נעלם עשיו מן האופק, ולא מוצאים אותו מוזכר יותר בחומש...

וצריך להבין, הרי עשיו ויעקב היו תאומים, נולדו בבית אחד ואכלו מצלחת אחת. ושניהם הקב"ה ריחם עליהם והזמין להם נשים.

ולכאורה בשניהם היה צריך להתקיים 'פסק' הזוהר הקדוש: 'כאשר

האדם נושא אשה, הוא נדבק בשכינה!'

ואם כן, מדוע, רבוננו של עולם, יעקב אבינו זכה על ידי חיי משפחה להתעלות למדרגות לא נודעו, ואילו עשיו ירד לעמקי שאול, ונאבד זכרו מן התורה הקדושה, לנצח נצחים?

מדוע???

וכדי להשיב נצטרך לפתוח בבירור קטן...

ובהיות עשיו בן 63 שנה, קרא לו אביו יצחק וביקש ממנו שיכין לו ארוחה, ועל ידי כך הוא ישפיע עליו שפע רב ועצום.

וכידוע, בסופו של דבר, יעקב אבינו קיבל את השפע, ועשיו התמלא בשנאה עצומה, וכמו שנאמר: "וַיִּשְׂטֹם עֵשָׂו אֶת-יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בָּרַכּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יָמֵי אָבִל אָבִי וְאֶהְרָגֶה אֶת-יַעֲקֹב אָחִי" (שם כז, מא)...

בעקבות המאורע הזה התחתן עשיו עם אשה שלישית, "וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו אֶל-יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת-מַחְלַת בְּתֻלַּת יִשְׁמָעֵאל" (שם כח, ט)...

שלשים וארבע שנה חלפו מאז, ועשיו שומע שיעקב חוזר לבית אביו. ועשיו הולך לחבריה ומגייס 400 לוחמי גרילה, ויוצא לנקום את נקמתו מיעקב...¹¹

מעין החכמה

וראה בחז"ל את גודל השנאה שהיתה לעשיו, ואף שעברו כשלושים וארבע שנה משעת נטילת הברכות על ידי יעקב מכל מקום שנאתו של עשיו לא פגה ונותר בשנאתו כאילו ועברו רק כמה ימים מועטים, וכבר מפורש הוא בכתוב: "וַיַּעֲבֹרְתוּ שְׁמֵרָה נְצַח" (עמוס א, יא).

ובחז"ל (בראשית רבה, פרשה עה - אות ז) מפורש שארבע מאות איש שבאו עם עשיו היו גבורים גדולים כמו עשיו שיכול היה לנצח

11. בשיחה שמסר הגה"ק רבי יחזקאל ליונסטגין זיע"א אמר (אור יחזקאל, חלק ז - עמוד רכט), וז"ל:

פרשת השבוע העוסקת בעשיו ויעקב יש בה מקום רב להתבוננות ולראות עד היכן טמונה הסכנה לאדם. "וַיִּנְשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל-יַעֲקֹב לֵאמֹר בְּאֵנוּ אֶל-אֲחִידְךָ אֶל-עֵשָׂו וְגַם הִלְךְ לְקַרְאֲתֶךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ" (בראשית לב, ז). וכתב רש"י: 'שהיית אומר אחי הוא, אבל הוא נוהג עמך כעשיו הרשע, עודנו בשנאתו'.

ובאמת השוחד הזה מועיל, ואחרי שזורקים לו את העזאזל, הוא נהפך ומלמד זכות. וכך הוא אומר: 'רבון כל העולמים! יש לך עם אחד בארץ כמלאכי השרת שבשמים, מה מלאכי השרת יחפי רגל ואין בהם אכילה ושתייה ואין להם קפיצה... והקב"ה שומע עדותן של עם ישראל מן הקטיגור שלהם ומכפר על המזבח ועל המקדש ועל הכהנים ועל כל עם ישראל!...

וזה מבחיל על הרעיון - ס"ימ הרשע, שרו של עשיו, גם כן מתפתה עבור מעט שוחד שניתן לו שיעיר לעזאזל ולכן אומר ומלמד סיגוריא על כלל ישראל!...

נמצא כי לא רק בני אדם מוותרים על כל רצונותיהם בגלל כבוד או הנאת העולם הזה, אלא אף מלאכים מסוגלים לשנות ולהתהפך ממצבם עד כדי ויתור כללי ומוחלט על כל שאיפותיהם...

ובעודנו בזה נביא את דבריו של הגה"ק רבי יחזקאל לוינשטיין זיע"א (אור יחזקאל, חלק ז - עמוד רלג), וז"ל:

הנה לאחרונה ביקרני תלמיד ישיבתנו לשעבר בשנחאי המתגורר היום בארצות הברית, וסיפר לי אודות אחדים מידידיו שלמדו יחד בישיבה, והודיעני על פלוני שברוך השם הסתדר די טוב, אמת, אינו ראש ישיבה ואינו עוסק בהרבצת תורה, אבל ברוך השם יש לו דירה בת שלשה חדרים וכן יש לו מספר ילדים, וגם פרנסתו די טובה, בשבת קודש עוסק מעט בתלמוד תורה...

והנני שומע דבריו ומתבונן בו בהשתוממות מרובה. וכי מה מקום לשביעות רצון מצורת חיים זו, מספר ילדים ומספר חדרים

ארבע מאות איש, כן כל אחד מאותם גבורים יכול היה לבדו לעמוד כנגד ארבע מאות איש...

ומאחר שנתבאר גודל שנאתו של עשיו ליעקב, וכן שהיו אנשיו גבורים ועזים ובנקל יכלו לנצח את יעקב ובניו. צריך להבין מדוע נמוגה שנאת עשיו ולמה לבסוף לא נלחם ביעקב עד כלותו?

והתשובה: עשיו קיבל כמה גרמים של כבוד!

ההשתחואה והכבוד שנתן יעקב לעשיו הם אשר ריככו את לבו, ומיד לאחר שיעקב השתחוה שבע פעמים רץ עשיו לקראתו וחיבקו ונשקו, הרי לנו שמעט כבוד שקיבל עשיו הפך את הקערה על פיה, וכל השנאה הממושכת במשך כשנות דור כלתה עבור הכבוד שקיבל עשיו מיעקב...

חזינו כמה גדול כחה של מדה עד שהאדם כמעט אינו בעלים על עצמו, כי כל מחשבותיו ושאיפותיו יכולים לפוג עבור סיפוק מדה קטנה.

מדתו זו של עשיו לא נתגלתה רק בויתורו על שנאתו עבור כבוד שנתן לו יעקב, אלא אף מכירת הבכורה של עשיו היתה בגדר זה, מכר עשיו את הבכורה עבור נזיד עדשים, נמצא כי מאבד ומפסיד אדם עניינים ודברים חשובים עבור מעט הנאות מהעולם הזה, ותכונה זו אינה נמצאת רק אצל עשיו אלא אף כולנו נגועים בה, ולכן אפשרי שיפסיד כל תורתו ותפילותיו ומעשיו הטובים בגלל איזו תאוונת קטנטנה...

ומהסבא מקלם זיע"א שמעתי כך:

ביום כיפור היו שולחים את השעיר לעזאזל. ואמרו במדרש (פרקי דרבי אליעזר - פרק מו) לפיכך היו נותנין לס"מ שוחד ביום הכיפורים כדי להרגיע אותו שלא יקטרג.

זכות יוצרים - אסור לגזול!

הזוג השלישי הוא למך. והנה ללמך היו שתי נשים, עדה וצילה, וגם לו היה שלום בית.¹²

הנהגה הזוג הרביעי הוא אברהם ושרה, והגם שעליהם לא מצאנו גילוי מפורש, אך אברהם היה איש חסד בכל אבריו, גידיו ונימיו. ומסתמא שהיה להם שלום בית.

הזוג החמישי הוא יצחק ורבקה, ולמרות שיצחק היה 'נאזר בגבורה', אף על פי כן העידה התורה: "וַיִּבְרָא יִצְחָק הָאֱלֹהִים שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רַבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבֶהָ" (שם כד, יז)...

ועתה אנו מגיעים אל שורש הבעיה! אל האשם העיקרי! נכון, עשיו הרשע...

בהיות עשיו בן ארבעים התחתן (בפעם אחת?) עם שתי נשים, עם יהודית בת בארי החתי ועם פְּשֵׁמֶת בַּת אֵילָן החתי.

כידוע, אחד מן הכללים שישנם בלימוד תורה הוא נקודת ההתחלה. והיינו, שתמיד עלינו למצוא היכן מוזכר בפעם הראשונה הענין שאנו דנים אודותיו.

וכאשר זוכים ומוצאים, אזי אפשר על ידי ההתבוננות, לתפוס את הענין כולו.

ועתה, עלינו להתבונן מי היא הדמות הראשונה בתורה שהיה לה בעיות בשלום בית. ונפתח את החומש ונתבונן...

הזוג הראשון המוזכר, היה אדם וחוה, והתורה הקדושה מעידה: "וְהָאָדָם יָדַע אֶת-חַוָּה אִשְׁתּוֹ" (בראשית ד, א), ומכיון שאדם הנהיג את ביתו בדעת, בוודאי שהיה לו שלום בית.

הזוג השני הוא קין, והתורה הקדושה מעידה: "וַיִּדַע קַיִן אֶת-אִשְׁתּוֹ" (שם ד, יז).

מעין החכמה

'אדם' בגימטריא 45, וילמד' בגימטריא 90 (שזה פעמיים 45, לאדם היתה אשה אחת ואילו ללמך שתי נשים). והנה 'למך' בגימטריא 'וַיִּדַע'.

ועוד המילים 'וַיִּדַע אָדָם', הוא בסוד שלם וחצי, כאשר 'וַיִּדַע' הוא שלם, 'אָדָם' הוא חצי. והמקובל האלקי רבי אברהם אבולעפאי זיע"א ביאר שכאשר יש לנו שלם וחצי, ישנו קשר ענייני ביניהם.

האם זו תכלית החיים, והלא כל העולם הבא מבוזבז עבור פרנסה ודירה [איני זוכר אם חייכתי למשמע דבריו או לא], האם לאופן חיים זה יקרא שברוך השם הסתדר די טוב? ואותו יהודי המְדוּחַ לי על כך אינו מרגיש כלל במוזרות דבריו...

12. כתב הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א (שכינה ביניהם - עמוד קלה):

ונשיו התחננו לפניו: 'אנחנו לא מסתדרים! בוא נתגרש', אך עשיו היה סרבן גירושים. וכשראה שהן עושות לו בעיות, במקום לגרש אותן הוא הלך והתחתן עם אשה נוספת (ופשוט שגם היא תסבול מרשעתו)...

ועתה אחרי שגילינו שלעשיו יש 'זכות יוצרים' בבעיות בשלום בית, נבוא להתבונן מדוע? מדוע היה לעשיו הרשע בעיות בשלום בית?...

בית עשיו לקש!

הרבים, אלא אם רצה כונס לתוך שלו ומוציא'.

והיינו, שאסור לאדם להוציא מכותל ביתו קורות לרשות הרבים שמא יכשלו בהם הרבים. אך אם בכל זאת הוא נצרך להוציא, שיכניס את הכותל לתוך רשותו, ובמקום הפנוי שנוצר (שכעצם זה רשותו) יוציא את הקורות.

מביאה הגמרא (בבא בתרא ס:):

לאמורא רבי ינאי היה אילן שגדל ברשותו וענפיו יצאו לרשות הרבים.

יום אחד ניגשו אליו קבוצת אנשים ואמרו לו, אנחנו רוצים לתבוע לדין אדם אחד שיש לו אילן ברשותו וענפיו יוצאים לרשות הרבים, והענפים שלו מפריעים לנו בהליכה.

חלפו 23 שנה, ועשיו התחתן עם אשה שלישית. וכמו שנאמר: "וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו אֶל-יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת-מַחֲלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן-אֲבִרְהָם אַחֹת גְּבִיּוֹת עַל נְשָׂיו לֹא לְאִשָּׁה" (שם כח, ט).

ופירש רש"י: 'על נְשָׂיו' - 'הוסיף רשעה על רשעתו, שלא גירש את הראשונות!'

מגלה לנו התורה שלעשיו היו בעיות אימות ונוראות בשלום בית,

כידוע, הנביא עובדיה היה מצאצאיו של עשיו, וזכה והתגיייר. ומאז שהתגיייר עבד את בוראו בכל כחו ובכל לבבו, עד שזכה והתנבא על סופו של עשיו. ונבואתו נכתבה בתוך ספר 'תרי עשר'. ובתוך דברי נבואתו אמר כך: "וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב - אֵשׁ, וּבֵית יוֹסֵף - לְהִבָּה, וּבֵית עֵשָׂו - לְקֶשׁ" (עובדיה א, יח)...

והיינו שהמהות הפנימית של עם ישראל היא 'אש'!

והמהות הפנימית של יהודים הזוכים לשמור על עיניהם מכל משמר היא 'להבה'!

והמהות הפנימית של עשיו היא 'קש'!

ולפני שנתבונן מהו 'איש קש', נקדים:

במשנה (בבא בתרא פ"ג מ"ח) אמרו: אין מוציאין זיזין וגוזזטראות לרשות

ממשיכה הגמרא ושואלת: למה דחה רבי ינאי את הדין עד למחר, שהיה פוסק כבר בפעם הראשונה שצריך לקוץ, והיה אומר לנתבע שגם הוא הולך עכשיו לקוץ?

ומשיבה הגמרא שהוא למד את זה מדברי הנביא (וכפי שדרש ריש לקיש): "התקוששו וקושו" (צפניה ב, א) - 'קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים' (פירוש, דאג לתיקון פגמך בטרם תבוא להוכיח אחרים).

וכך פירש רשב"ם את המילים התקוששו וקושו - **'הסר קש מבין עיניך תחילה!'**

ומהגמרא הקדושה אנו לומדים, ש'איש קש' זה אדם שמתמקד בחסרונות של אחרים ומתעלם מהחסרונות שלו!¹³

וזו התכונה הראשונה של איש הקש: קשוט אחרים, אתה ממילא מושלם! **ונעבור** לתכונה השניה...

רבי ינאי שמע את התביעה, עצם את עיניו והרהר, ולאחר מכן אמר: עכשיו אני לא יכול לדון, תבואו בבקשה מחר.

בלילה קרא רבי ינאי לגנן וביקש ממנו: לך תקצוץ את כל הענפים של העץ שלי (היוצאים לרשות הרבים).

למחרת חזרו האנשים, ורבי ינאי פסק: אתה חייב לקוץ את הענפים!

והאיש העז פניו: לרב מותר ולי אסור?

ורבי ינאי השיב בנחת: בוא נעשה עסק, אם שלי נוטה לרשות הרבים תשאיר גם אתה, אך אם לא - אז תקצוץ את הענפים הנוטים.

ממשיכה הגמרא ושואלת: מדוע רק עתה הבין רבי ינאי שעליו לקצוץ את הענפים? והשיבה: שבהתחלה הוא חשב שלבני רשות הרבים נוח שישנם ענפים ברשות הרבים, שבכך יש להם מקום עם צל לנוח מתחתיו. אך אחרי שבאו בתביעה הבין שזה לא נוח להם ורק מפני כבודו, הם לא העירו לו.

וסערה כקש תשאם...

השבת. וכך אמר: "ראו פי ה' נתן לכם השֶׁבֶת" (שמות טז, כט).

בפרשה בשלח גילה משה רבינו לעם ישראל את סוד קדושת

מעין החכמה

13. **שהרי** אם רבי ינאי היה אומר לאיש לתקן את הפגם שלו בטרם קש על העיניים!

13. **שהרי** אם רבי ינאי היה אומר לאיש לתקן את הפגם שלו בטרם

ה' אֱלֹהֵי"ךָ" (דברים ה, יב). והוא כולל בתוכו את כל הזהירות מחילול שבת על ידי עשיית מלאכה האסורה בשבת, או דיבור האסור בשבת וכו'.

וישנם 39 מלאכות האסורות בשבת (ומבוארים בפירוט בשולחן ערוך). והמלאכה הששית היא מלאכת הזורה. וענין מלאכה זו הוא הפרדת גרעיני החיטה מן הקש והמוץ שבשיבולים.

וביתר פירוט:

לאחר דישת התבואה נשארים גרעיני החיטה מעורבים עם הקש והמוץ שבשיבולים. וכדי להפריד ביניהם, משליכים את התערובת כלפי מעלה בכלי המיועד לכך - קלשון. הרוח מפזרת את הקש והמוץ הקל, ואילו גרעיני החיטה הכבדים נופלים למטה.

ונמצא שהקש הוא דבר קל מאוד העף על ידי הרוח.

וזו התכונה השניה של 'איש הקש': אין לו עמוד שדרה, אין לו יציבות נפשית, והוא בונה את אישיותו ודעותיו על פי כיוון הרוח. עיניו מזהות את כיוון הרוח שבשבשבת ועל פיה הוא בונה את האידאולוגיה שלו.

וכתב הגה"ק רבי נתן מברסלב זיע"א:¹⁴ ה' יתברך באהבתו ובחמלתו נתן לנו את השבת שהיא שביתה ומנוחה, שהיא קדושה גבוהה ונעלמת מאוד שאין מגיע לשם שום פגם... כי הקדושה של שבת היא בחינת הקדושה העליונה ונעלמת מאוד... מאוד...

וכך אמר משה לישראל: דעו לכם, שְׁעָצֶם השבת היא עָצֶם אור אלקותו יתברך, ולכן ביום השבת מתגלה גילוי אלקותו יתברך בגילוי עצום ונורא.

ואני (משה רבינו) מברך אתכם: 'ראו פי ה' נָתַן לָכֶם הַשָּׁבֶת' - שתזכו לראות בעיניכם כיצד מאירה בכל פינה ופינה באויר העולם קדושת יום השבת.

ושתזכו שקדושת השבת תמלא את כל חדרי לבכם ומדעי מוחכם, ותזכו לשרות ולחסות - כל יום השבת - באוירה המתוקה וההעריבה...

ואדם שזוכה לכך הרי הוא מקיים בשלימות את הפסוק: "זְכוּר אֶת-יוֹם הַשָּׁבֶת לְקַדְּשׁוֹ" (שמות כ, ח).

אך, בשבת ישנו עוד ציווי, והוא: "שָׁמֹר אֶת-יוֹם הַשָּׁבֶת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ

מעין החכמה

14. ליקוטי הלכות (הלכות שבת, הלכה ז - אות ז).

ועשיו, 'איש הקש', זכה להיות

מושלם בשתי התכונות הללו:

קלות הדעת (התכונה הראשונה) ופיזור

הנפש (התכונה השניה)...

'ובית עשו לקש'! - קש מושלם!

ובמילים פשוטות יותר:

'איש הקש' חש ומרגיש ריקנות פנימית,

והוא חושב שאצל הזולת העולם

הפנימי מלא אושר וְחַיּוּת. ולכן הוא

מנסה תמיד לחקות את הזולת...

סוד המתכון - קלות ופיזור

שעבודת השם שלי מקרטעת, ולכן אני

רוצה להיות כמו סבא אברהם...

במשך שבוע הוא התרוצץ בעשיית

חסד ובהכנסת אורחים.

ובחלוף השבוע הוא בא לאשתו ואמר:

החלטתי להיות כמו אבא

יצחק, אני יוצא להתבודד ביערות, והוא

נעלם לחודש...

כעבור חודש הוא חזר, אכל ארוחת

צהריים, ואמר לאשתו: גיליתי

ששורש נשמתי הוא בלימוד תורה, אני

רוצה להיות כמו אחי יעקב, אני הולך

ללמוד...

אחרי שלש שעות הוא חזר ואמר: אני

רוצה להיות כמו הבל, רועה

צאן... כעבור כמה שעות הוא חזר

לבית עם עדר כבשים...

בקושי יומיים חלפו, והוא החליט (ברוב

קולות כמובן) שהוא רוצה להיות

כמו קין, רועה אדמה...

עשיו היה הראשון שהצליח למצוא את

המתכון הטוב ביותר למריבות

בבית, והוא מורכב משני חומרים

בסיסיים: קלות הדעת ופיזור הנפש!

ועתה, ברשותכם, נפליג על כנפי הדמיון:

עשיו, בשעה טובה הגיע לגיל של

שידוכין. כן, צדקתם - בן 40...

והוא ניגש לשדכנית ואמר לה: אני

צריך שידוך.

'מה אתה מחפשי?'

'אני רוצה לחיות חיים יהודים כשרים.

בבוקר ובערב, אני אהיה בבית

הכנסת לתפילות ולשמיעת שיעור

תורה, במשך היום אני אעבוד לפרנסתי,

ואקבע זמן מסודר לעזור לאשתי בבית.

ואני מחפש אשה שתסכים לכך'...

השדכנית מצאה לו כאשר רצה...

החודש הראשון עבר יחסית טוב, ואז,

יום אחד, ביום בהיר, ניגש עשיו

לאשתו ואמר לה: את יודעת החלטתי

באחד השיעורים שעשיו השתתף בו, שמע עשיו על המעלה של חשבון נפש. והוא התיישב והחל לערוך חשבון נפש...

'מה זה? כבר עשרים שנה אני עובד את השם ולא התקדמתי כלל! איך זה יכול להיות?? הא! אני יודע! פשוט מאוד! אשתי! אשתי היא האשמה בכל!! בגללה, ורק בגללה אני סובל!

ועשיו קם ממקומו בעצבים, נכנס לבית והחל להטיח באשתו את כל העצבים שלו...

בצדק ובזכות הוא זכה לתואר 'עשיו הרשע'!

'איש קש' פשוטו כמשמעו!

שנים חלפו ואשתו של עשיו נפטרה והגיעה לשמים. ושם, בבית הדין של מעלה, שאלו אותה: חז"ל אמרו (תנא דבי אליהו רבה - פרק ט), 'איזו היא אשה כשרה? העושה רצון בעלה'. האם את עשית רצון בעלך?

והאשה השיבה: איך אני יכולה לעשות את רצוני אם אין לו בכלל רצון. יום אחד הוא אברהם, ולמחרת יצחק, יעקב, קין, הבל, הרב עובדיה, הרב ואזנר... חלאס, היה לי בעל מטורלל...

אך הקדמנו את המאוחר...

ארך אפים

הזוג צריך ללכת בדרך השם יתברך: 'מה הוא (הקב"ה) רחום אף אתה רחום... מה הוא (הקב"ה) ארך אפים אף אתה ארך אפים'.

והעיקר הוא מדת 'ארך אפים', מדת הסבלנות בכל, תכלית מדת הענוה שבה דוקא נשתבח משה רבינו עליו השלום, כמו שנאמר: **וְהָאִישׁ מִשֵּׁה עָנָו מְאֹד מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה** (במדבר יב, ג).

ופירש רש"י: 'ענני' - שפל וסבלן!

בשיחה שמסר הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א, אמר כן:¹⁵

'קשוט' עצמך ואחר כך קשוט אחרים'.

על כל אחד מבני הזוג לתקן את עצמו, בעזרתו יתברך, על ידי תפילה ועבודה עצמית, ולא לתבוע את תיקון בן-בת זוגו מקודם.

הלואי שבמשך שנות חייו עלי אדמות יזכה לתקן במקצת על כל פנים את מדותיו ומעשיו הוא, ובכל הנוגע לבן

מעין החכמה

15. **שכינה** ביניהם (עמוד קלג).

על ידי השפלות האמיתית, בחינת: 'מאד מאד הוי שפל רוח', בא לגילוי הפנימי והעצמי של קדושת ארץ ישראל, 'טובה הארץ מאד מאד' (שם יד, ז). כל 'מאד מאד' שבתורה מרמז לבחינת 'יחיד', עצמותו יתברך ממש כביכול, ה'נושא הפכים' (שורש יחוד ז'וין), 'נושא וסובל כל', בחינת 'ארץ אפים'... ראה שם באורך דברים נפלאים.

ולפני שנמשיך נכתוב הקדמה נוספת...

רק על ידי מדה זו של 'ארך אפים' אפשר לזכות ל'שלום בית' האמיתי, שהרי על ידה (על ידי מדת ארך אפים) שורה **אור הכתר** (סוד אורא דארץ ישראל דמחכים - המשכת מוחין דאבא לצורך היחוד הקדוש) בחינת **אריך אנפין**... סוד **שלום בית!**

מבואר בחסידות שמדת 'ארך אפים' היא סגולתה היחודית של ארץ החיים - ארץ ישראל...

אלה תולדות עולם...

אומרת להם: 'כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלה' ישראל'.

'על פני תהום' - זה גלות (אדום) ממלכת הרשעה שאין להם חקר כמו התהום, מה התהום הזה אין לו חקר אף הרשעים כן.

והפעם השניה (שנרמזו ארבע הגלויות היתה) בברית בין הבתרים, שנאמר: "וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לְבֹאֹת וְתַרְדְּמָה נִפְלְאָה עַל אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדֹלָה בְּפֶלֶת עֲלִיּוֹ" (בראשית טו, יב). ודרשו חז"ל (שמות רבה, פרשה נא - אות ז):

'אימה' - זו בבל, שנאמר: "אֵיִם וְנֹרָא הוּא מְמַנּוּ מִשְׁפָּטוֹ וּשְׂאֵתוֹ יִצְאָ" (חבקוק א, ז).

'חֲשֵׁכָה' - זו מדי, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיה.

'גְדֹלָה' - זו יון, שנאמר: "וּצְפִיר הָעֲצִים הִגְדִּיל עַד מְאֹד וּכְעֲצֻמוֹ נִשְׁבְּרָה

כך עלה ברצונו יתברך, שעם ישראל יגלו ארבע גלויות, והן: גלות בבל, מדי, יון, אדום.

ובספר בראשית מצאנו שתי פעמים בשני מקומות שבהם רמז הקב"ה על הגלויות שצריכים לעבור עם ישראל.

הראשונה, בעת בריאת העולם, שנאמר: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים... וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹמוֹ וְבָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹמוֹם..." (בראשית א, א-ב). ודרשו חז"ל (בראשית רבה, פרשה ב - אות ד):

'וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹמוֹ' - זה גלות בבל, שנאמר: "רְאִיתִי אֶת-הָאָרֶץ וְהִנֵּה תְהוֹמוֹ" (ירמיה ד, כג).

'וְבָהוּ' - זה גלות מדי, שנאמר: "וַיִּבְהֲלוּ לְהִבְיֵא אֶת-הַמֶּן" (אסתר ו, יד).

'וְחֹשֶׁךְ' - זה גלות יון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן, שהיתה

ומאז הבריאה, זכינו, ברוך השם, לסיים שלש גלויות, ועתה אנו נמצאים לקראת סיומה של הגלות הרביעית - גלות אדום.

הקִרְוֹן הַגְּדֹלָה וְתַעֲלֶנָה חַזוֹת אֲרֻבַּע תַּחֲתֶיהָ לְאֲרֻבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם" (דניאל ה, ח).
נַפְלֹת עָלָיו - זו אדום, שנאמר: "מִקּוֹל נַפְלֹת רַעְשָׁה הָאָרֶץ" (ירמיה מט, כא).

תוכן הגלות

ולעומת זה השקר והטומאה שולטים בכיפה, בני אדם מחשיבים את ענייני החומריות ומנשאים את המצליחים בהם.

זהו עיקר הגלות - גלות הקדושה הנדחקת ומושפלת על ידי הטומאה.

ובזה הוא הנסיון הגדול - האם נתחזק באמונה ובעבודה הרוחנית, ולא נתפעל מכל הסובב אותנו ולא נגרר אחריהם כלל...

או חלילה, להיפך, שנתפעל מהסובב אותנו, וניגרר אחריהם... ונרצה, חלילה, להיות כאחד מהם או להשתוות להם וְלוֹ גַם בְּמִקְצָת, שאזי נכשלנו בנסיון...

והנה, כשנתבונן בגלויות השונות מתוך מבט זה, נמצא שאין כל הגלויות שוות. לא בכל מקום הקדושה היא בגלות אצל אותה טומאה, ולכן יש שינוי גדול בין גלות אחת לחברתה.

לא הרי נסיונות של גלות מצרים כנסיונות של גלות בבל. ואינו דומה הנסיון של

בשיחה שמסר הגה"ק הרב אליהו אליעזר דסלר זיע"א (מכתב מאליהו, חלק ג - עמוד 208) אמר כך:

לכאורה נראה כי כל הגלויות שגלו ישראל לבין האומות, מאז גלות מצרים ועד הגלות הנוכחית, מהותן שוה - ישראל נמסרו לידי עכו"ם השולטים בם ומשעבדים ומענים אותם.

אולם מבט זה הוא מבט חיצוני ושטחי.

המעמיק להתבונן וחודר לתוך תוכנה הרוחנית של הגלות, ישכיל כי לא הצרות הן מהות הגלות. אלא הנסיון שנגרם מנסיבות הגלות הוא עצם תוכן הגלות. והצרות? הצרות באות רק כדי להגדיל ולהעמיק את הנסיון!

נרחיב את הביאור של יסוד חשוב זה:

תוכן הגלות הוא, 'שכינתא בגלותא' - הקדושה והרוחניות הם בגלות תחת ממשלת הטומאה. כאשר ישראל גולים לסביבה אשר בה האמת מושפלת, נדמה כאילו ענייני הרוחניות ועבודת ה' משוללים כל חשיבות, והעוסקים בה נמצאים בשפל המדרגה.

לעמוד כנגד השפעתה, הלך המחשבה ודרך החיים שנוהגת בו, ולהחזיק בתוקף ובעוז רוח בדרך התורה ובעבודת ה'.

והנה, לפי היסוד הזה ניתן לנו לתפוס את השוני שבין הגלויות.

ואנו, כאמור נמצאים בגלות הרביעית, גלות אדום, סוד הקש...

'אתה מבין' - פנה שי אל אייל - 'עתה אנו בגלות הרביעית, תחת גלות עשוי, גלות שכל עניינה קש!

ועבודתנו לברר את הקש הזה. וכשאתה שוקע במחשבתך בדמות הדמיונית שלך, אתה טובע בקש!

'הרב' - אמר בנימין - 'אז איך זוכים להסיר את הקש מעל העינים?'
'על כך, בעזרת השם, בהזדמנות אחרת'.

שלטון יון¹⁶ לנסיון של אדום ורומי. זאת משום האופי והמדות של כל אומה ואומה. שהרי לכל אומה ואומה מדה מיוחדת לה - אופיה המיוחד של אותה אומה.

ולכן, במדה ששונים אופי ומדות אומה זו מזו, כן ישתנה הגלות של עם ישראל אצל כל אומה ואומה.

כאשר האומה משתמשת במדה זו לצד הטומאה, נעשית מדה זו מקור התנגדותה אל הקדושה. לכן לכל אומה יש צורה מיוחדת של נגד הקדושה האופיינית רק לה...

ממשיך הרב דסלר וכותב:

כאמור, כפי השתנות מדת הטומאה של האומה, כן משתנה התנגדותה אל הקדושה. הנסיון העיקרי של הגלות בקרב אותה אומה הוא

מעין החכמה

על מחנה כבד של יוונים, כחול אשר על שפת הים לרוב גבורי חיל שכבשו את כל העולם, והיה להם למסור עצמם להריגה על קידוש השם כמו שעשו אלפים ורבות קדושים קודם להם ולא הרהיבו עוז בנפשם לבוא להילחם אתם, אלא כאשר אז מדת העזות גברה ושלטה בעולם היא קליפת יון, **את כח מדה זו עצמה לקחו להם והרהיבו עוז בנפשם לבוא להילחם אתם.** ובכן לקחו מדה זו עצמה לקדושה, ובאמת זה עצמו היתה הישועה שכם של היוונים שב אל הקדושה ונשאו ריקים מכל **כח וסר צילם מעליהם. והבן הדברים.**

16. כתב הגה"ק רבי שמואל מסוכטשוב זיע"א (שם משמואל, חנוכה שנת תרע"ג - ליל ו', וז"ל:

הנה מלכות יון הרשעה ראה אותה דניאל בדמות נמר עז שבחיות, כאומרם ז"ל (אבות פ"ה מ"ט): **הוי עז כנמר,** ועל כן היתה בהם מדת העזות ביותר כידוע בספרים. אך הקב"ה בורא ממכה עצמה רפואה, כדכתיב: **"וממכותיך ארפאך"** (ירמיה ל', יז), והיינו דממדה זו עצמה - מדת העזות התחילה הישועה.

כי לולא מדת העזות לא יתכן שחשמונאי ובניו לבדם ירהבו עוז בנפשם להוציא חרב שלופה

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

ד. על האדם לאהוב את אשתו כגופו ולכבדה יותר מגופו. **וכן מצינו אצל כל גדולי ישראל** עם כל גודל אהבת ה' ואהבת התורה שבערה בלבם הם אהבו וכיבדו מאוד את נשותיהן. ואדרבה דוקא בזכות זה הם זכו למעלות ולמדרגות נשגבות.

ה. המתכון 'הטוב ביותר' למריבות בבית, מורכב משני חומרים בסיסיים: קלות הדעת ופיזור הנפש! קלות הדעת - שמתמקד בחסרונות של אשתו ומתעלם מהחסרונות שלו! ופיזור הנפש - כאשר הוא חש ומרגיש ריקנות פנימית, והוא חושב שאצל הזולת העולם הפנימי מלא אושר וְחַיּוּת. ולכן במקום לבנות את עולמו הפנימי, הוא נע ונד בתוך דמיונות ומחשבות של הבל...

ו. אדם שלא מכבד את אשתו כמו שצריך ידע שהוא הופך את אשתו לאלמנה חיה. שהרי החילוק בין אשה שיש לה בעל לאשה שאין לה בעל, שאשה שיש לה בעל היא פורקת את לבה בפניו על כל ענין שמעיק לה. מה שאין כן אלמנה אין לה ממי לבקש עזרה כשהיא צריכה לכך. ולכן אשה שבעלה מתנהג עמה שלא כהוגן ושלא כפי כבודה. הרי שגם היא מרגישה שאין לה בעל כדי לפנות אליו כשצריכה לכך, לכן היא נקראת 'אלמנה'.

א. נאמר בגמרא הקדושה: אמר רבי תנחום אמר רבי חנילאי, כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה, בלא תורה, בלא חומה, בלא שלום. **והנה ידיעת ההפכים אחת היא, וכל מי שנשוי זוכה לשמחה, לטובה, לברכה, לתורה, לחומה ושלום.**

ב. עלינו לדעת שאדם שאינו נשוי אינו נקרא כלל 'אדם', וכמו שאמרו בזהר הקדוש: 'כל מי שלא נמצא בבחינת זכר ונקבה, דהיינו שהוא לא נשוי, הרי הוא נקרא 'חצי גוף' בלבד ולא גוף שלם, ואין הברכה שורה בדבר פגום וחסר אלא במקום שלם, **וחצי דבר** אינו מתקיים לעולם ואינו מתברך לעולם'.

ג. כחה של המסגרת המשפחתית: אדם שהוא עדיין רווק, כמה שיהיה קדוש, עדיין חסר הוא את השלימות, את השמירה, את הברכה ואת הסייעתא דשמיא. אולם כאשר אדם זוכה לשאת אשה ולהביא ילדים קדושים לעולם, הרי הוא שלם באמת, בבחינת: 'כלי מחזיק ברכה', והמסגרת המשפחתית שלו מעניקה לו שמירה מופלאה ממש כחומה בצורה. לכן אדם צריך להשקיע כחות מרובים כדי לשמר את המסגרת המשפחתית שלו שלא תתמוטט חלילה. אדם מחוייב לעשות את כל אשר ביכולתו כדי לשמור היטב על השלום בית שלו עם אשתו היקרה.

ברכת הפצת המעיינות

י"ט כסלו

הברכה השנתית

שהנהיג אבינו מו"ר הרב **יורם אברג'ל** זיע"א

הזוכים יתברכו בכל יום ובעתות רצון
על ידי בנו ממשיך דרכו

הרב **ישראל אברג'ל** שליט"א

סגולה לגאולה פרטית וכללית,
לשמירה והגנה, לבנים קדושים, פרנסה, בריאות והצלחה

להצטרפות חייגו: 08-37-40-200

התנ"א היומני עם הרב יורם

לכבוד י"ט כסלו מצטרפים לרבבות הלומדים

שיעורי לימוד יומיים
מתוך ביצור ירום' על התנ"א
לא בא כבושם הזה!

- 10 דקות לימוד יומי מרתק** 🕒
- לכל יהודי - בכל רמה רוחנית** 👥
- מסקנות מעשיות בכל יום** 📖
- חוברת חודשית - עד הבית** 🏠
- 26 ₪ לחודש בלבד!** 💰

08-37-40-200 📞

התזועדות י"ט כסלו המרכזית

בשיעור המרכזי באשדוד
עם מו"ר הרה"ג ישראל אברג'ל שליט"א
בנו וממשיך דרכו של אבינו מו"ר הרב מיכאל אברג'ל זע"א

יום שני י"ח כסלו (12.12.22) בשעה 20:00

שידור חי באתר וברשתות

בית הכנסת 'היכל נפתלי'

רח' ברוריה 6, אשדוד

עמדת מכירת ספרי בית המדרש במקום

עזרת נשים פתוחה

www.hameir-laarets.org.il
08-37-40-200

שעזורי השבוע

מפי הר"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30
שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

LIVE

שני - כל שבוע בשעה: 20:00
בבית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6
- ההתועדות המרכזית לכבוד י"ט כסלו -

אשדוד

רביעי - כ' כסלו 14/12 בשעה: 20:00
בישיבת 'חזון מרדכי' רחוב נורדאו 5

הרצליה

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00
בבית הכנסת 'המאיר לארץ' רחוב חיל שריון 39

נתיבות

שיעורים נוספים ברחבי הארץ מתעדכנים
בכל תחילת שבוע באתר המאיר לארץ
www.hameir-laarets.org.il

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

פרשת וישלח ט"ז כסלו התשפ"ג

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
17:39	17:08	16:18	באר שבע
17:37	17:06	16:16	תל אביב
17:34	17:04	16:13	חיפה
17:47	17:14	16:23	אילת
17:42	17:10	16:20	ירושלים
		16:00	ירושלים 40 דק'

מסילות א"ל הרב

מפי קדשו של אטור' זיע"א

לכן מי שמתנהג בקדושה גדולה הבנים שלו הם כמו תפילין, הבנות שלו כמו תפילין של יד - "ידוכה" (שפת י"ג) לשון נקבה, והבנים שלו כמו תפילין של ראש, תמיד זכים וצוללים. ואם הוא עושה מעשה בהמה, הבנים שלו הם כמו רצועות של עגל, לכן הכל תלוי בכוונה, אומר הרמב"ן ותלמדו מיעקב אבינו עליו השלום, שהיה זך המעשה וטהור העיניים והמושבה, ויצאו לו בנים שבטי י-ה. כי לפעמים פספסו קל יכול להביא לאדם הרבה עונמות נפש כדורות הבאים. וזה העניין שבכל דרכיך רעהו, כל מה שאתה עושה אפילו רבר גשמי ביותר - רעהו, הכל תלוי בכוונה של האדם, כי המושבה יש לה הרבה כוח.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

- לתרומות: בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'
- **ביט ופיבוקס במס' 054-26-380-26**